

Kalix kommun
Barn- och grundskolenämnden
952 81 KALIX

Genomförd kvalitetsgranskning i Kalix kommun, Töre skola, avseende lärares behörighet och användning efter utbildning i grundskolan

Innehåll

Syfte och genomförande
Beskrivning av verksamheten
Tidigare utbildningsinspektion
Skolinspektionens kvalitetsgranskning
Helhetsbedömning

Syfte och genomförande

Skolinspektionens kvalitetsgranskningar ska bidra till förbättrad måluppfyllelse genom att tydliggöra behov av utveckling inom prioriterade områden, så att skolor, övriga verksamheter och huvudmän ges förutsättningar för att genomföra förbättringar. Huvudsyftet är att granska hur lärare, rektorer och huvudmän tar sitt ansvar för undervisningens kvalitet, med fokus på elevernas kunskapsresultat.

Skolinspektionens kvalitetsgranskningar initieras med utgångspunkt i en nationell risk- och väsentlighetsanalys. Med denna som grund inriktas kvalitetsgranskningen mot områden i behov av förbättring samt görs ett urval av huvudmän och skolor som granskas utifrån i förväg fastställda perspektiv och frågeställningar.

I skollagen ställer staten krav på viktiga förutsättningar för att garantera utbildningens kvalitet och likvärdighet, bland annat krav på lärares utbildning. Tidigare studier har visat att lärares kompetens är en betydelsefull faktor för elevernas studieresultat, för att garantera eleverna en utbildning av god och jämbördig kvalitet och för en likvärdig bedömning och betygssättning. Ett flertal enkät- och registerstudier under senare år har dock visat att det är vanligt förekommande att lärare undervisar i ämnen och årskurser de saknar utbildning för. Skolinspektionen har därför valt att genomföra en kvalitetsgranskning med inriktning mot huvudmännens och skolornas insatser för att undervisningen i skolan ska bedrivas med lärare som har utbildning för den undervisning de huvudsakligen bedriver. Övergripande information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens webbplats <http://www.skolinspektionen.se/Kvalitetsgranskning>.

Under perioden december 2008 till och med februari 2009 har Skolinspektionen genomfört en fördjupad uppföljning av de insatser som vidtagits av ett urval av de huvudmän och skolor där Skolverkets utbildningsinspektion tidigare har pekat på behov av för-

bättringar inom området lärares behörighet och utbildning. Totalt har omkring 30 kommunala och fristående grundskolor i landet granskats.

Resultatet av Skolinspektionens kvalitetsgranskning redovisas dels i en sammanfattande rapport, dels i rapporter/beslut med bedömningar för varje granskad verksamhet, där Skolinspektionen bland annat tar ställning till om skolans huvudman uppfyller skolförfattningarnas krav. I de fall behov av åtgärder framkommit, ansvarar skolhuvudmannen för att åtgärder vidtas som syftar till förbättring.

Töre skola i Kalix kommun är en av de skolor som ingått i kvalitetsgranskningen och resultatet redovisas i detta beslut. Underlaget till beslutet består av dokument från kommunen och skolan, bland annat en enkät riktad till all undervisande personal på Töre skola samt av information som samlats in vid intervjuer vid besök i kommunen och på skolan den 29 januari 2009.

I Kalix kommun genomfördes intervjuer med förvaltningsledningen, rektor på Töre skola och en lärargrupp vid skolan. Beslutet grundar sig även på annan information som finns inom Skolverkets nationella uppföljningssystem eller annat offentligt material. Företrädare för kommunen och skolan har beretts möjlighet att sakgranska vad som framkommit vid granskningen. Ansvariga för kvalitetsgranskningen på Töre skola har varit undervisningsråden Stefan Persson och Ulrika Svedmark.

Beskrivning av verksamheten	
Kalix kommun	Antal elever
Grundskola	1 627
Töre skola	Antal elever
Grundskola	105

Källa: Kommunens statistik

Grundskoleverksamheten i Kalix kommun lyder under barn- och grundskolenämnden.

I Kalix finns elva grundskolor samt kulturskolan. Av de elva grundskolorna är tio F-6 skolor. Verksamheten inom årskurserna 7-9 är koncentrerad till en skola i tätorten, Manhemsskolan.

Töre skola ligger cirka 2,5 mil väster om Kalix tätort och är sedan höstterminen 2008 en F-6 skola. Från och med läsåret 2008/09 går eleverna i årskurserna 7-9 på Manhemsskolan i Kalix, medan Töre skola tagit emot elever i F-3 från Morjärvs skola. Undervisningen vid Töre skola bedrivs i åldershomogena klasser med en klass per årskurs. Personalen är organiserad i två arbetslag, F-3 och 4-6.

Utbildningsinspektion genomfördes i Kalix kommun och vid Töre skola hösten 2005. Ett v de områden som påtalades vid inspektionen av Töre skola var personalens ut-

bildning för den undervisning de bedriver vid skolan. Lärarenkäten i samband med denna kvalitetsgranskning genomfördes av samtliga lärare på skolan.

Kunskapsresultaten i Kalix kommuns grundskolor har varit mycket svaga under den senaste tioårsperioden. Inte under något år i perioden har resultaten varit i närheten av riksgenomsnittet, mätt som andel elever som nått målen i alla ämnen och genomsnittligt meritvärde i årskurs 9. Tendensen har också varit att andelen elever som nått målen i alla ämnen i årskurs 9 har minskat under perioden medan det genomsnittliga meritvärdet legat mer stabilt på en låg nivå.

Senaste läsår 2007/08 var andelen elever i Kalix kommun som nådde målen i alla ämnen 58 procent medan riksgenomsnittet var 77 procent. Samtidigt hade kommunen 194 i genomsnittligt meritvärde medan riksgenomsnittet var 209. Även med hänsyn taget till elevernas sociala bakgrund är resultaten mycket svaga i kommunen.

Kalix kommun har från och med läsåret 2008/09 endast en grundskola med 7-9 verksamhet, Manhemsskolan. Fram till och med läsåret 2007/08 fanns det tre skolor i kommunen med elever i grundskolans årskurser 7-9, Manhemsskolan i Kalix, Töre skola och Innanbäckens skola. Samtliga dessa skolor uppvisade svaga resultat under perioden 1998-2008. Vid en relativ jämförelse inom kommunen hade Töre skola något bättre resultat än de övriga två skolorna.

Skillnaderna i resultat mellan pojkar och flickor är mycket stora vid grundskolorna i Kalix kommun. Senaste läsår 2007/08 hade pojkarna bara 173,2 i genomsnittligt meritvärde medan flickorna hade 215,5. En ovanligt stor könsskillnad. Även vid Töre skola har funnits könsskillnader i resultaten om än inte lika stora som i kommunen läsåret 2007/08.

Av resultaten på kommunnivå framkommer även tydliga skillnader mellan olika ämnen i årskurs 9. Resultaten i ämnena fysik, kemi, biologi samt i moderna språk är sämre än i övriga ämnen. Andelen elever som inte nådde godkänt betyg i samtliga dessa ämnen vårterminen 2008 var högre än 20 procent. Vid Töre skola var andelen elever som ej nådde målen vårterminen 2008 trettio procent i moderna språk, 19,4 procent i matematik samt 12,9 procent i kemi.

Resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 5 på Töre skola 2007 och 2008 visar på en tydlig skillnad i resultat mellan pojkar och flickor. Flickorna klarar i allmänhet godkänt i alla tre ämnena matematik, svenska och engelska medan pojkarna har betydligt svårare att nå godkänt. Matematikresultaten har försämrats från 2007 till 2008. Var fjärde elev klarade inte godkänt 2008 medan alla elever klarade godkänt 2007. Särskilt pojkarna hade problem i ämnet 2008, när var tredje pojke inte klarade godkänt.

Skolinspektionen kan konstatera att kommunen inte lyckats med att förbättra resultaten sedan inspektionen genomfördes.

Tidigare utbildningsinspektion

I beslutet (dnr 53–2005:1544) från den 24 januari 2006 avseende utbildningsinspektionen i Kalix kommun anges ett förbättringsområde för Töre skola som lyder "Rektorsområdet bör eftersträva en fördelning av arbetsuppgifterna så att lärare i största möjliga mån undervisar i ämnen och åldrar som de har utbildning för". Töre skola var vid inspektionen i Kalix kommun den enda av kommunens skolor som fick något påpekande inom detta område. I kommunrapporten gjordes inget påpekande inom detta område.

I kommunrapporten under avsnittet personal står däremot att lärartätheten i kommunen hade legat över riksgenomsnittet den senaste femårsperioden. Ur den officiella statistiken framgick att lärartätheten år 2004 var 8,8 lärare per 100 elever i grundskolan. Detta kan jämföras med riksgenomsnittet 8,1. Andelen personal med pedagogisk högskoleutbildning inom grundskolan var 92 procent jämfört med rikets 83 procent (år 2004). Inspektionen visade dock att det fanns lärare som undervisade i ämnen som de inte hade utbildning för.

I inspektionsrapporten för Töre skola skrivs följande inom området personalresurser om personalens utbildning: "Lärartätheten i Töre skola är 9,4 lärare per 100 elever (7,9 i riket). Av pedagogerna är det cirka 20 procent som undervisar i ämnen och åldrar som de saknar utbildning för."

Skolverket har i beslut 2006 och 2008 genomfört tremånadersuppföljning respektive tvåårsuppföljning av kommunens och skolans åtgärder med anledning av de bristområden och förbättringsområden som påtalades vid inspektionen.

Vid tvåårsuppföljningen 2008 redovisade den dåvarande rektorn vid Töre skola de åtgärder som vidtagits med anledning av det förbättringsområde som handlade om lärares undervisning i ämnen som de inte hade utbildning för. Redovisningen anger att lärarna undervisade i de ämnen som de hade utbildning för. Detta måste enligt rektorn ha åtgärdats före denna rektors tid. Kvalitetsgranskningen har som framgår nedan visat att denna bedömning inte varit korrekt.

Skolinspektionens kvalitetsgranskning

Skolhuvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen ska genomföras för att de lärande ska nå de nationella målen. I skollagen ställer staten dock krav på viktiga förutsättningar för att garantera utbildningens kvalitet och likvärdighet, bland annat krav på lärares behörighet, utbildning och kompetensutveckling.

Författningsstöd

Enligt 2 kap. 3 § skollagen är kommuner skyldiga att för undervisningen använda lärare, förskollärare eller fritidspedagoger som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva. Undantag får göras endast om personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna.

Behörig att anställas som lärare, förskollärare eller fritidspedagog i det offentliga skolväsendet utan tidsbegränsning är enligt 2 kap. 4 § skollagen

1. den som har svensk lärarexamen, respektive barn- och ungdomspedagogisk examen som regeringen med stöd av 1 kap. 11 § högskolelagen (1992:1434) har meddelat föreskrifter om, eller motsvarande äldre utbildning, med huvudsaklig inriktning på den undervisning anställningen avser, eller
2. den som av Högskoleverket har fått ett behörighetsbevis enligt vad som föreskrivs i 4 a och 4 b §§.

Den som inte är behörig får ändå anställas utan tidsbegränsning, om det saknas behöriga sökande och om det finns särskilda skäl samt om den sökande har motsvarande kompetens för den undervisning som anställningen avser och det dessutom finns skäl att anta att den sökande är lämpad att sköta undervisningen.

Enligt 2 kap. 7 § skollagen ska kommuner se till att kompetensutveckling anordnas för den personal som har hand om utbildningen och vinnlägga sig om en planering av personalens kompetensutveckling. Enligt 7 a § samma lag ska kommuner se till att lärare, förskollärare och fritidspedagoger som undervisar har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för det offentliga skolväsendet, särskilt de föreskrifter som anger målen för utbildningen. Enligt läroplanen för det offentliga skolväsendet, Lpo 94, 2.8, har rektorn ett särskilt ansvar för att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter.

Statistik, nuläget Kalix kommun

Av Skolverkets statistik för läsåret 2007/08 framgår att lärartätheten i kommunen är 8,7 lärare per 100 elever (riksgenomsnittet är 8,3). Andelen lärare med pedagogisk högskoleutbildning i Skolverkets statistik är 92 procent för Kalix kommuns grundskolor (85 procent är riksgenomsnittet). Lärartätheten på Töre skola är 9,0 lärare per 100 elever och andelen lärare med pedagogiskt högskoleutbildning på skolan är 89,8 procent enligt samma statistik. Det finns ingen nationell statistik över lärarnas användning i grundskolan.

I "Sveriges Kommuner och Landstings öppna jämförelser 2008" ligger Kalix kommun på plats 28 bland alla Sveriges kommuner avseende variabeln andel lärare med pedagogisk högskoleutbildning i grundskolan. Andelen lärare med pedagogisk högskoleutbildning i Kalix kommun enligt SKL:s material är 91,7 procent.

Intervju med företrädare för kommunen

Enligt förvaltningschefen har det varit viss turbulens i kommunen efter den genomförda utbildningsinspektionen. Den dåvarande förvaltningschefen avgick och en ny förvaltningschef med tidsbegränsat uppdrag tillsattes. Detta tidsbegränsade uppdrag blev i slutändan två år. Många brister fanns i verksamheten som behövde åtgärdas. Viktiga områden att åtgärda var bland annat förhållningssätt i verksamheterna och det tydliga exkluderande förhållningssätt som fanns i många verksamheter. De förändringar som genomförts har dock enligt förvaltningschefen inneburit att bilden av skolverksamheten i Kalix har förändrats.

Det exkluderande förhållningssättet som påpekades i inspektionsrapporten har bearbetats genom arbete av specialpedagogerna inom elevhälsoteamet. Skolorna har även arbetat med kursplanerna. Kommunen har genomfört en satsning på läsinlärn timer i de tidigare åren. Sammantaget har arbetet inneburit att resultaten enligt förvaltningschefen förbättrats i de lägre åldrarna, något som visat sig i resultat över riksgenomsnittet på de nationella ämnesproven i årskurs 5. Däremot är resultaten i årskurs 9 fortsatt mycket dåliga.

Kommunen har omorganiserat sin grundskoleverksamhet sedan inspektionen genomfördes. Den mest genomgripande förändringen är att all verksamhet inom årskurserna 7-9 sammanförts till en skola i tätorten, Manhemsskolan, från läsåret 2008/09. En av orsakerna till denna förändring var enligt förvaltningschefen att i större utsträckning kunna använda behöriga lärare. Manhemsskolan är organiserad i undervisningsgrupper om maximalt 17 elever och denna förändring genomfördes från läsåret 2007/08.

Kalix kommun utnyttjar de platser man har till sitt förfogande inom lärarlyftet. Förvaltningschefens bedömning är också att lärarkompetensen i matematik och NO behöver förbättras. I dessa ämnen finns lärare som undervisar utan att vara behöriga. En av kommunens specialpedagoger arbetar på halvtid som matematikutvecklare. Det är inte alltid att personalen är intresserad av att komplettera sin utbildning så att man har utbildning för den undervisning man har ansvar för. Ett hinder för detta är de ofta långa resorna till utbildningsorterna

Det är förvaltningens samlade bild att det finns få lärare i kommunen som inte är behöriga, det vill säga inte har pedagogisk högskoleutbildning. Detta gäller enligt förvaltningschefen även Töre skola som ingår i denna kvalitetsgranskning. Förvaltningen har börjat titta närmare på dessa frågor.

I skollagen regleras möjligheterna att anställa lärare, förskollärare och fritidspedagoger i det offentliga skolväsendet utan tidsbegränsning. Den som inte är behörig får ändå anställas utan tidsbegränsning om det saknas behöriga sökande och om det finns särskilda skäl samt om den sökande har motsvarande kompetens för den undervisning som anställningen avser och det dessutom finns skäl att anta att den sökande är lämpad att sköta undervisningen. Det finns några få lärare i kommunen som har lokal behörig-

het. Dessa lokala behörigheter har tillkommit före den nuvarande förvaltningschefens tid, varför förvaltningen inte har kunskap om hur dessa lokala behörigheter tillkommit.

Det är förvaltningschefens åsikt att kommunen måste bli bättre på att använda den totala lärarresursen effektivare. Det kan innebära omplacering av lärare efter utbildning och kompetens och gemensam användning av lärare mellan skolor i större utsträckning.

Personalens olika typer av lärarutbildning fungerar olika väl i skolorna. I en stor skola kan det vara en tillgång med mer ämnesspecifika och smalare lärarutbildningar medan det i en mindre skola kan vara svårt att skapa en tjänstefördelning där alla lärare undervisar utifrån sin utbildning.

Kommunen har inte analyserat om det finns något samband mellan elevernas svaga resultat och lärarnas utbildning. Några skolor har dåliga resultat i vissa ämnen. Lärarbehörigheten har inte diskuterats som förklaring till de dåliga resultaten. Kommunens egen gymnasieskola ser stora brister i kunskaperna hos kommunens grundskoleelever när de kommer till gymnasieskolan.

Lärarnas förtroenhet med styrdokumentet har blivit bättre efter inspektionen. Alla lärare i kommunen har arbetat med målbeskrivningar och bedömningar i alla ämnen och i alla årskurser utifrån kursplanerna. De diskussioner som förts ute på skolorna kring detta har medfört att kunskaperna ökat.

Det är rektorerna som anställer personal vid respektive skola. Tillsvidareanställningar tillämpas endast för behöriga lärare. Fokus har varit på att se till att befintlig lärarpersonal har full tjänst. Endast i begränsad omfattning har kommunen analyserat vilken kompetens som behövs. Behörigheten löser dock inte alla problem som skolorna står inför. Förvaltningschefens bild är att bristerna i lärarnas behörighet och användning efter utbildning är störst i F-6 verksamheterna.

Stöd till lärare som ej är behöriga eller inte har ämnesutbildning för den undervisning som bedrivs sker i första hand genom rektors försorg. Ett problem som förvaltningschefen ser är att många lärare som aldrig satt betyg nu kommer att få ansvaret för detta. Kommunen anser att Skolverkets utbildning har varit ett bra stöd inför bedömning av resultat i årskurs 3.

Kommunen har inte någon övergripande kompetensutvecklingsplan för att höja kompetensen hos lärarpersonalen. Det är även på förvaltningsnivå oklart hur kompetensläget ser ut på de olika skolorna. Rektor ansvarar för att upprätta kompetensutvecklingsplaner för personalen på respektive skola.

Utredningen om Legitimation och skärpta behörighetsregler – SOU 2008:52 har ej diskuterats i kommunen. Förvaltningschefens åsikt är att genomförandet av utredningens förslag kommer att bli svårt. Det kommer att kräva stora utbildningsinsatser.

Intervju med rektorn för Töre skola

Inledningsvis konstateras att kommunens och skolans bild av lärarbehörigheten och användandet efter personalens utbildning inte stämmer överens med den bild som framkommer av de genomförda lärarenkäterna på skolan. En större andel lärare som undervisar i ämnen eller åldrar som de inte har utbildning för framkommer i lärarenkäten.

Rektorn var vid besöket på skolan nyttillträdd sedan november 2008 och arbetade för att få en bild av hur det ser ut med lärarnas utbildning och kompetens på skolan. De lärarenkäter som genomförts inom kvalitetsgranskningen har gjort skolan uppmärksam på hur situationen ser ut. Rektorn upplever det vara en styrka för skolan att ha många lärare med äldre lågstadieläro- och mellanstadieläroutbildning, utbildningar som bedöms vara bredare än senare läroutbildningar. Rektorn kommer i framtiden att styra upp tjänstefördelningen tydligare efter personalens utbildning. Enligt rektorn kommer en kartläggning att genomföras på kommunnivå av läget på de olika skolorna. Något som också kan innebära omflyttningar inom kommunens läroår.

Skolan har ingen personal utan pedagogisk högskoleutbildning och helt utbildade lärare används endast vid vikariat. Enligt rektorns bedömning saknas utbildning bland personalen företrädesvis inom de naturorienterande ämnena (NO). Någon personal med så kallad lokal behörighet finns enligt rektorn inte på skolan.

Rektorn känner till att utbildningsinspektion genomfördes i kommunen och vid skolan 2005/06. Rektorn är också medveten om att skolan i inspektionsrapporten fick ett påpekande i form av ett förbättringsområde som handlade om att "rektorsområdet bör eftersträva en fördelning av arbetsuppgifter så att lärare i största möjliga mån undervisar i ämnen och åldrar som de har utbildning för". Rektorn instämmer i inspektörernas bedömning av att det svar som lämnades av dåvarande rektorn i samband med tvåårsuppföljningen av inspektionen 2008 inte stämmer.

Några nyanställningar är inte aktuella enligt rektorn. Snarare är skolan i en situation där man kan komma att behöva säga upp lärare. Skolans prioritering är då att i första hand försöka behålla den behörighet för undervisning som skolan behöver, och i andra hand gå efter tjänsteår. Detta eftersom personalen är anställd i kommunen och inte på respektive skola.

Det är rektorn som ansvarar för anställning av personal på skolan. Någon anställningspolicy i kommunen känner rektorn inte till. Inte heller finns enligt rektorn någon plan för kompetensutveckling av personalen på kommun- eller skolnivå. Däremot känns det inte som något problem att få fram resurser för kompetensutveckling av personalen när behov finns enligt rektorn.

Stöd till personal som inte har utbildning för den undervisning de bedriver ges i första hand inom arbetslaget eller genom fortbildning. Rektorn tar initiativ till sådant stöd vid

behov. Det kan dock vara svårt att få ett bra underlag för att bedöma sådant behov. Rektorn försöker skaffa sig ett sådant underlag genom att besöka undervisningen och genom att följa upp de resultat som nås.

Rektorn är inte nöjd med den förtrogenhet med styrdokumentet som finns i personalgruppen. Detta är därför ett område som rektorn kommer att arbeta vidare med.

Rektorns uppfattning av resultaten inom skolans nuvarande F-6 verksamhet är att skolan i huvudsak har god måluppfyllelse. Enligt rektorn var Kalix kommun tidigare känd för att ha en bra skola, med bra kunskapsresultat. Det är för rektorn oklart vad som orsakat den kraftiga försämringen av skolresultaten i kommunen. En möjlig orsak skulle kunna vara en alltför oklar styrning och ledning av verksamheten under flera omorganisationer.

Utredningen om legitimation och skärpta behörighetsregler (SOU 2008:52) har inte diskuterats gemensamt på skolan. Rektorn är i huvudsak positiv till de förslag som lyfts fram i utredningen. Det är enligt rektorn en rättighet för eleverna att undervisas av behörig och välutbildad personal.

Intervju med lärarna

De intervjuade lärarna känner till att kommunens skolor inspekterades 2005/06 och att skolan fick påpekande om lärarbehörigheten. Personalen upplever att skolan arbetat med inspektionsrapporten men att det är svårt att påverka den lärarbehörighet man har.

Lärarna upplever att personalgruppen som helhet har god kompetens. Personalen försöker använda varandras kompetens bland annat inom elevens val. Personalen saknar den tidigare möjligheten att låta lärare från årskurserna 7-9 undervisa tex i NO i de lägre årskurserna, särskilt som man upplever att den kompetens som skolan saknar i första hand gäller ämnena matematik och NO. Enligt personalen råder en brist på utbildade lärare i matematik och NO i hela kommunen.

Personalen känner till att det finns en matematikutvecklare i kommunen, men Töre skola har inte använt sig av denna kompetens i verksamheten. Personalen upplever att det är svårt att få vidareutbildning i matematik och NO trots att behovet finns. En brist är också att det saknas upprättade kompetensutvecklingsplaner.

Lärare som undervisar i ämnen som de inte har utbildning för får stöd i dessa ämnen i mycket begränsad omfattning. Personalen upplever inte heller att rektorerna särskilt följer upp hur undervisningen fungerar i de fall lärarna saknar utbildning i ämnet. Den intervjuade personalen upplever överhuvudtaget att rektorerna sällan besöker verksamheten för att bilda sig en uppfattning om hur undervisningen fungerar.

Personalen anser att skolan med den nuvarande F-6 verksamheten når goda resultat. De elever som ej når målen är elever med speciella behov. Personalen förklarar de sva-

ga resultaten i Kalix kommun med att det inte finns någon studietradition i kommunen. Skolan är inte viktig. Skolan försöker därför att öka elevernas intresse för studier.

Resultatet av lärarenkäten

Skolinspektionens lärarenkät visar att ingen lärare på Töre skola saknar pedagogisk högskoleutbildning. Däremot undervisar ungefär hälften av skolans personal i större eller mindre omfattning i ämnen eller åldrar som de inte har utbildning för. Det handlar bland annat om lågstadielärare som undervisar i årskurserna 4-6, mellanstadielärare som undervisar i årskurserna 1-3 och svenska/SO lärare som undervisar i matematik och NO.

Helhetsbedömning

Nedan framgår Skolinspektionens helhetsbedömning efter genomförd kvalitetsgranskning med Skolinspektionens rekommendationer samt eventuella krav på åtgärder.

Kunskapsresultaten i Kalix kommun har under en lång följd av år tillhört de sämsta vad gäller genomsnittligt meritvärde och andel elever som når målen i alla ämnen för årskurs 9 i grundskolan. Fram till senaste läsåret 2007/08 går det inte heller att se någon tendens till att kommunens resultat i årskurs 9 skulle förbättras. Detta framgår också tydligt av de bedömningar som gjordes i kommunrapporten från inspektionen i Kalix 2005/06. Bland de förbättringsområden som lyftes fram i rapporten finns bland annat:

”Kunskapsresultaten i grundskolan måste förbättras. Kommunen behöver se över arbetet med barn/elever i behov av särskilt stöd, dels för att nå bättre resultat, dels för att säkerställa att arbetet bedrivs i enlighet med ett inkluderande synsätt.

Kommunens och grundskolornas arbete med att följa, utvärdera och analysera elevernas kunskapsutveckling bör förbättras och omfatta samtliga ämnen.”

Kommunen är väl medveten om de problem som finns vad gäller kunskapsresultaten. Som tidigare nämnts har ingen förbättring av resultaten i årskurs 9 åstadkommits. Däremot ser kommunen en tydlig förbättring av resultaten i årskurs 5. Det blir därmed viktigt för kommunen att säkerställa att denna positiva utveckling leder till att även resultaten i grundskolans årskurs 9 förbättras.

Töre skolas verksamhet har sedan föregående läsår förändrats från att ha varit en F-9 skola till att bli en F-6 skola. Resultaten har tidigare även på Töre skola varit svaga i årskurs 9. Däremot upplever skolledning och personal att resultaten i årskurs 5 har förbättrats liksom i resten av kommunen.

Andelen personal med pedagogisk högskoleutbildning är högre än riksgenomsnittet både i Kalix kommun och vid Töre skola. Detta tillsammans med en personaltäthet som också är högre än riksgenomsnittet bör ge verksamheterna goda förutsättningar att ge eleverna en utbildning som uppvisar goda resultat. Däremot bör kommunen och skolan sträva efter att i större utsträckning använda lärare med en utbildning för den undervisning de bedriver. Kommunen bör också ta fram ett underlag för bedömning av

hur det ser ut vid kommunens grundskolor när det gäller lärarnas behörighet och användande efter utbildning för att kunna öka andelen lärare som undervisar i de ämnen de har utbildning för vid samtliga skolor i kommunen.

Kommunen bör också planera för hur kompetensen kan ökas hos den undervisande personalen genom olika former av kompetensutveckling samt se över hur man kan ge stöd till personal som undervisar utan att ha utbildning för den undervisning de har ansvaret för.

Skolinspektionen bedömer att kommunen och skolan behöver vidta åtgärder för att:

- använda lärare med utbildning för den undervisning som de i huvudsak bedriver
- erbjuda kompetensutveckling och stöd till den personal som har hand om utbildningen, och särskilt personal som inte har pedagogisk utbildning eller saknar utbildning för de ämnen de undervisar i

Skolinspektionen följer upp krav på åtgärder. **Senast den 26 januari 2010 ska Kalix kommun redovisa till Skolinspektionen, avdelningen i Umeå, vilka åtgärder som vidtagits.**

På Skolinspektionens vägnar

Björn Persson
Avdelningschef

Stefan Persson
Undervisningsråd

I ärendets handläggning har även undervisningsråden Ulrika Svedmark och Helena Plantin deltagit.

Kopia till:

Töre skola